

İŞLETME BİLGİ SİSTEMLERİ

KISA ÖZET

ISL209U

1. Ünite – Bilgi Sistemlerinin Esasları

SİSTEM KAVRAMI

Sistem, belirli bir (ya da daha fazla) amaca (ya da sonuca) ulaşabilmek için bir araya getirilmiş, aralarında ilişki bulunan kavramsal ya da fiziksel bileşenlerden meydana gelen bir bütündür (Esen, s.10). Bu tanımda dört önemli öge bulunmaktadır:

1. Amaç (ya da sonuç)
2. Birden çok bileşen
3. Bileşenler arasındaki ilişki
4. Bileşenlerin oluşturduğu bütün

Sistem olarak kabul edilen her oluşumda rastlantısal olmayan bir düzen ve bütünlük söz konusudur.

Açık sistemler, çevresinden girdi alan, girdi üzerinde faaliyetler gerçekleştirip çıktıya dönüştüren ve bu çıktıyı çevresine ileten sistemlerdir.

Sistem Olarak İşletme:

İnsan ihtiyaçlarını karşılamada bir araç olan işletme; üretim ögeleri olan işgücü, sermaye, enerji ve teknolojinin belirli amaçlar çerçevesinde planlı ve uyumlu bir biçimde bir araya getirilmesiyle ekonomik mal ya da hizmet üreten birimler olarak tanımlanır. İşletmelerin temel amaçları, kâr elde etmek ve insan ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu amaçlara yönelik olarak bir araya getirilen bileşenler birbirleriyle etkileşimli olarak çalışırlar.

BİLGİ SİSTEMİ

Bilgi sistemi, verinin kaynaklarından toplanarak kullanılabilir yararlı bilgiye dönüştürülmesi ve işletme içinde ilgili kişi ve birimlere yayılması amacıyla bir araya getirilen bilgisayar donanımı, yazılım, veri kaynakları, ağ teknolojileri ve insan bileşenlerinden oluşan bir bütün olarak tanımlanabilir. Bilgi sisteminin girdisi *veri*, çıktısı *bilgi*dir. Veriyi bilgiye dönüştürmek için gerekli olan işlemler bütünü de bilgi sisteminin süreci olarak düşünülebilir.

Veri ham gözlemler ya da izlenimler **enformasyon** verinin bir anlam içerecek biçimde düzenlenmesiyle bilgi, enformasyonun önceden bilinenler, değerler ve inançlarla bütünleştirilmiş biçimidir.

Bilgi, kişisel anlamda düzenlenmiş enformasyondur. Öğrenme ve deneyim yoluyla kazanılmış olan önceki bilgilerle bütünleşmiş ve özümlemişdir. Kararlarda ve davranışlarda etkilidir. Bilgi, insanların tüm yaşamı boyunca öğrendiklerinin ve deneyim yoluyla kazandıklarının toplamıdır.

Veri İşleme ve Enformasyon İşleme: *Veri işleme*, ham verilerin belirli işlemlerden geçerek işlenmiş duruma (enformasyona) dönüştürülmesi sürecidir. Böylece veri işleme sürecinde, girdi veri, çıktı enformasyondur. *Enformasyon işleme* ise, işlenmiş verinin (enformasyonun), belirli işlemlerden geçirilerek, karar almaya destek olacak biçime (bilgiye) dönüştürülmesi sürecidir. Buna göre bilgi işleme sürecinde girdi enformasyon, çıktı ise bilgidir.

Bilgi Sistemlerinin Sınıflandırılması:

İş Süreçleri; işletmelerin amaçlarını gerçekleştirmek, bir ürün ya da hizmet üretmek için düzenlenen, koordine edilen faaliyetlerden oluşan, birbirleriyle mantıksal olarak ilişkili görev ve davranışlardır (Laudon ve Laudon, s.11). Yeni ürün geliştirme, bir sipariş oluşturma ve

gerçekleştirme, pazarlama planı oluşturma, yeni personel alma iş süreçlerine verilebilecek örneklerdir

Süreç kontrol sistemleri, fiziksel süreçleri gözler ve kontrol ederler. **İşbirliği sistemleri**, takım ve çalışma grupları arasındaki iletişimi, verimliliği artıran, iyileştiren bilgi sistemleridir Bilgi sistemleri uygulamaları, yöneticiler tarafından verilecek kararları destekleyecek bilgiyi üretmeye odaklandıklarında **yönetim destek sistemleri** olarak adlandırılırlar.

Yönetim bilgi sistemleri, yöneticilerin kararlarına destek olacak bilgiyi üretir ve özet bir rapor biçiminde sunar **Karar destek sistemleri**, yöneticilere karar verme süreci boyunca doğrudan bilgisayar desteği sağlarlar. **Yürütüm bilgi sistemleri**, yürütücü, yönetici konumunda olan karar vericilere, kolayca anlaşılır görüntüler (grafik, özetleyici istatistik, tablo vb.) elde etmek için, geniş bir çeşitliliğe sahip iç ve dış bilgi kaynaklarından elde edilen kritik bilgileri sağlar. uzman sistemler, ekipman belirleme gibi bir iş süreci ya da kredi portföy yönetimi gibi yönetsel bir karar süreci için uzman tavsiyeler sağlar

Bilgi yönetim sistemleri, çalışanlara ve yöneticilere ürünü ortaya koyma, iş süreçlerini düzenleme ve iş süreçlerine ilişkin bilgilerin tüm işletme içinde yayılmasına yönelik destek sunan bilgi sistemleridir Pazarlama, üretim, muhasebe, finans, insan kaynakları gibi temel işletme fonksiyonlarını desteklemeye yönelik olarak iş süreçleri ya da yönetsel uygulamalara odaklanmış olan bilgi sistemleriye **fonksiyonel bilgi sistemleri** olarak adlandırılmaktadır. **stratejik bilgi sistemleri**, işletmenin rakiplerine karşı stratejik üstünlükler kazanmasına yardımcı olmak için işletme ürünlerine, hizmetlerine ve işletme süreçlerine bilgi teknolojilerini uygulayan sistemlerdir.

4

Bilgi, ihtiyaç duyulduğu anda elde edilebilmeli, doğru, eksiksiz, açık olmalıdır.

Bilginin Nitelikleri: Bilginin değerli ve yararlı bilgi olma nitelikleri, üç boyutta ele alınabilir

Zaman Boyutu: Bilginin elde edilmesini, vaktindelik, güncellik, sıklık, zaman dilimi açılarından ele alır.

İçerik Boyutu: Elde edilen bilginin doğruluk, ilgililik, tamlık, özlük, kapsam, performans açılarından değerlendirilmesidir

Biçim Boyutu: Bilginin açıklık, ayrıntı, düzen, sunum, ortam (iletişim aracı) boyutu olarak ele alınmasıdır.

İŞLETMELERDE KARAR VERME VE BİLGİ İLİŞKİSİ

Karar verme kavramı, amaçlanan sonuca ulaşabilmek için, mevcut olanak ve koşullarda mümkün olabilecek farklı davranış biçimleri içinden en uygun görüneni seçmek biçiminde tanımlanabilir.

Tanımda yer alan ögeler şu şekilde sıralanabilir:

- Halen içinde bulunulan durum: Mevcut olanak ve koşullar,
- Gelecekte içinde bulunulmak istenen durum: Amaç ve hedefler,
- Kararın verildiği anla amacın gerçekleşeceği an arasındaki zaman parçası: Zaman etkeni,

- Zaman etkenini de dikkate alarak, mevcut olanak ve koşulların izin verdiği farklı davranış biçimlerinin değişik düzenlemeleri içinden, gelecekte içinde bulunulmak istenen duruma ulaştırması en uygun görüneni seçmek: Tercih.

İşletmelerde Karar Verme Düzeyleri:

İşletmelerde karar verme işlevi, yoğun olarak yöneticilerin görevidir. İşletmelerin günlük işlerinin yürütülmesinden sorumlu olan alt düzey yöneticiler yürütmeye ilgili, günlük, rutin kararlar için bilgiye ihtiyaç duyarlarken orta ve üst düzey yöneticiler, uzun dönemli karar alma, strateji ve politika oluşturmaya yönelik bilgiye ihtiyaç duyarlar.

Stratejik Yönetim: Genel olarak yönetim kurulu, icra kurulu ve üst düzey yöneticilerden oluşan stratejik yönetim düzeyi, stratejik planlama sürecinin bir parçası olarak tüm kurumsal hedefleri, stratejileri, politikaları ve amaçları geliştirir. Bu düzeydeki yöneticiler, aynı zamanda, işletmenin politik, ekonomik ve rekabetçi iş ortamı yönleriyle stratejik performansını izler.

Taktik Yönetim: İşletmelerin bölüm yöneticileri ya da grup ve takım çalışmalarındaki grup ve takım liderleri taktik yönetim düzeyini oluşturur. Bu düzeyde yer alan yöneticiler, kısa ve orta vadeli planlar için çalışma programları geliştirme, bütçeleme yapma, politikalar, prosedürler ve işletmenin alt birimleri için işletme amaçları belirleme gibi işlevleri gerçekleştirirler.

Operasyonel Yönetim: İşletmelerin günlük işlerinin ve iş süreçlerinin yürütülmesinden sorumlu olan alt düzey yöneticileri kapsayan yönetim düzeyidir. Bu düzeyde yer alan yöneticilerin sorumluluğunda olan işler; haftalık üretim programları gibi kısa vadeli planlar yapmak, kaynakları doğrudan kullanarak belirli bir prosedüre, bütçeye ve zaman programına uygun olarak iş görevlerini yerine getirmek, işletmede çalışma takımları ve benzer çalışma gruplarını kurmak biçiminde özetlenebilir.

İşletmelerde Karar Yapıları:

Yöneticilerin buldukları yönetim düzeyine göre verdikleri kararlar da farklı karar yapıları biçiminde ortaya çıkmaktadır.

Yapılandırılmış kararlar: Karar verme sürecinde izlenecek yolun ve ihtiyaç duyulan tüm bilgilerin önceden kesin olarak belirlenebildiği karar tipleridir. Operasyonel yönetim seviyesinde verilen kararlar daha çok yapılandırılmış kararlar biçimindedir.

Yarı yapılandırılmış kararlar: İşletmelerde verilen kararların çoğu yarı yapılandırılmış karar biçimindedir. Bu yapıdaki kararlarda, amaca ulaşmak için gerçekleştirilecek işlem adımlarından bazıları önceden belirlenebilmekte, ancak bunlar kesin kararı belirlemede yeterli olamamaktadır.

Yapılandırılmamış kararlar: Verilecek karara ilişkin süreçte, karar vericinin doğru kararı verebilmesi için izleyebileceği, önceden belirlenmiş bir prosedürün, kuralların bulunmadığı karar yapılarıdır. Bu tür kararlarda doğru karar verebilmek için pek çok bilgi kaynağına ihtiyaç duyulmaktadır.

İŞLETME BİLGİ SİSTEMLERİ

Yönetim Düzeylerine Göre Karar Yapısı Örnekleri

Karar Yapısı	Operasyonel Yönetim	Taktik Yönetim	Stratejik Yönetim
Yapılandırılmamış	<ul style="list-style-type: none">Nakit yönetimi	<ul style="list-style-type: none">İş sürecinin yeniden yapılandırılması	<ul style="list-style-type: none">Yeni e-ticaret girişimleriİşletmenin yeniden yapılandırılması
Yarı Yapılandırılmış	<ul style="list-style-type: none">Kredi yönetimiÜretim programlamaGünlük iş atama	<ul style="list-style-type: none">Çalışanların performansını değerlendirmeProgram bütçeleme	<ul style="list-style-type: none">Üretim planlamaBirleşmeler ve satınalmalarYerleşim yeri
Yapılandırılmış	<ul style="list-style-type: none">Envanter kontrolü	<ul style="list-style-type: none">Program kontrolü	

Yönetim Bilgi Sistemleri ile Karar Destek Sistemlerinin Karşılaştırılması

	Yönetim Bilgi Sistemleri	Karar Destek Sistemleri
Sağladığı Karar Desteği	İşletmenin performansı hakkında bilgi sağlar	Özel problemleri ya da fırsatları analiz etmek için bilgi ya da karar destek teknikleri sağlar
Bilginin Türü ve Sıklığı	Periyodik, olağandışı, isteğe bağlı raporlar	Etkileşimli sorular ve cevaplar
Bilginin Biçimi	Önceden belirlenmiş sabit biçimli	Özel amaçlı, esnek ve uyumlu biçimde
Bilgi İşleme Yöntemi	İşletme verilerinden çekilerek işlenen (manipüle edilen) bilgi üretimi	İşletme verilerinden analitik modelleme ve analiz yoluyla bilgi üretimi

6

Bu Özetin tamamını, Çıkmış Sorularını, Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/isletme-bilgi-sistemleri-ady212u?search=%C4%B0%C5%9EL209U>